

საზავშვო ქრისტიანული ჟურნალი

2
2021

მარიაში

* * *

წმიდა ხარ და სხივოსილი
შენი მსგავსი არვინ არის
სული კრთის შენს სიმშვიდეში
ვით ნიავი, ვითა ჩქამი.

შენი მაღლი ცის ნამივით
მაცოცხლებლად ეწვიება.
სიყვარული? შენზე მეტად
ჩვენთვის არვის ემეტება
ვინმემ სიცოცხლე გაიღოს
მე არავენ მეუღლება.

შეწირულხარ ზვარაკივით,

ჯვარს ვაზივით ჩახვეულხარ
ჩემი ცოდვის სიმძიმისგან
მტევანივით დაწურულხარ.
სიკვდილს შენთან რა ხელი აქვს,
აღდგომილო გამარჯვებით
ვინც შენს სახელს დაატარებს
იმედი აქვთ გადარჩენის.

წმიდა ხარ და სხივოსილი
შენი მსგავსი არვინ არის.
სული ხარობს სიმშვიდეში
დახსნილი და კვლავ აღმდგარი.

* * *

ახედე ზეცას, რა ცისფერია!
ლაჟვარდოვანი, ღრმა და უძირო
უფალმა გახსნა ყველა ცის კარი
ის დგას ჭიშკართან, გეძახის, გიხმობს.
გათავისუფლდი ყველა ზრუნვისგან
ამ წუთისოფლის მაცდურებაში
ღრო აღარ რჩება, ყური მიუგდე
ის კვლავ ჭიშკართან გიხმობს, გეძახის.
მიდი უშიშრად და დაეწრდენი,
ვინც შენთვის ზრუნავს, ვინც მუდმივია.
ძვირფასო სულს, იჩქარე მასთან
წიგნი სიცოცხლის გადამლილია. . .
სტუმარი ბოლოს უკან ბრუნდება,

მშობლიურ სახლში კარი ღიაა,
ქრისტე გეძახის, ახედე ზეცას,
ახედე ზეცას, რა ცისფერია!

მასღუნაბელი სილამაზე

ს. ი.

ნახატი ი. პ.

ჰაერში საოცარი სურნელება ტრიალებდა, და ადამიანებიც ტკებოდნენ ამ სურნელების ჩასუნთქვით. ისინი თითქოს ახალ სიცოცხლეს გრძნობდნენ თავიანთ სხეულში.

ყველაფერი იღვიძებდა ხანგრძლივი ზამთრის ძილის შემდეგ და გაზაფხულის დადგომას თავისებური სიხარულით ზვდებოდა. ბაღები, რომლებიც თეთრ, ქათქათა კაბებში გამოწყობილიყვნენ, ესალმებოდნენ ნანატრ სითბოს კეთილსურნელებით.

გარკვეული დროის გასვლის შემდეგ ვაშლის ხეს გასცვივდა ყვავილის ბოლო ფურცლები და ყვავილის ადგილზე გამოჩენილმა პატარა ნასკვმა, დაიწყო ზრდა.

ხე ცდილობდა გამოეკვება მომავალი ნაყოფები და ამიტომაც სულ უფრო ღრმად იდგამდა ფესვებს მიწაში. „როგორი გემრიელი წვენი აქვს ჩვენს დედა-ვაშლის ხეს!“ — წამოიძახა ერთ-ერთმა ვაშლის ნაყოფმა.

ჰო, ჩვენი დედა ყველაზე ლამაზია,“ — გამოეხმაურა მეორე ნაყოფი. საღამოობით მწერები მოფრინდებოდნენ ხოლმე ხანდაზმულ ვაშლის ხესთან ღამის გასათუფი ადგილის საპოვნელად.

ამ დროს ხე სასტუმროს ჰგავდა. და აი ერთხელაც, ყვავილობიდან ზუსტად 10 დღის შემდეგ, გვიან საღამოს მოფრინდა ლამაზი პეპელა.

შავ-თეთრი ფრთებით და ბრინჯაოს-ფერი ლაქებით ფრთათა ბოლოებზე, ფაფუკი შარფით მხრებზე და ნაზი, თხელი უღვამით — მოხდენილი და დახვეწილი. პეპელა ერთ-ერთ ვაშლის ნაყოფს დასტრიალებდა თავს.

„რა მშვენიერი ხარ!“ — წამოიძახა პატარამ. „სასიამოვნო მოსასმენია, ჩემო პატარა მეგობარო! მინდოდა ღამის გასათევი ადგილი მენახა.“ — „ახლავე, აი აქ, ჩემს გვერდით, შეგიძლია გაათიო ღამე.“

ეს რბილი ფურცელი შენთვის მშვენიერი საწოლი იქნება!“ — მიიპატიჟა ვაშლის ნაყოფმა. „რა კეთილი ხარ! — გაუხარდა პეპელას. — მე ვიღებ შენს მიწვევას.“

უცებ მოხუცი ვაშლის ხის ხმა გაისმა: „არა, არა! ჩემო პატარა, არ მისცე მას ამისი უფლება! ეს პეპელა შენ ზიანს მოგიტანს.“

„ჰო, მაგრამ დედა, ის ხომ ასეთი ლამაზია და კეთილი,“ — შეეპასუხა დედას პატარა ვაშლის ნაყოფი. „ჩემო პატარა, ეს სიცრუეა, ნუ მოტყუვდები მამებელი სიტყვებით,“ — არწმუნებდა შვილს ვაშლის ხე.

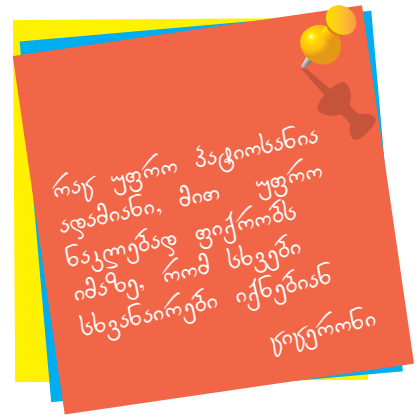
„დედა, არა უშავს, დაიბნოს ერთი ღამე ჩემს გვერდით,“ — თავის სიტყვაზე იდგა ვაშლის ნაყოფი. თუმცა ვაშლის ხე ურყევი იყო: „არა, ნუ მისცემ მას ამის უფლებას!“

ამ დროს, პეპელა, რომელსაც შეეშინდა, რომ ხელიდან გაუშვებდა ამ სასიამოვნო შესაძლებლობას, ნაზად შეეხო თავისი ფრთებით პატარა ნაყოფს და უთხრა: „პატარა, ნუ უსმენ მას.“

შენი დედა უკვე დაბერდა, თავისი დრო მოჰკამა და არაფერი ესმის ახალგაზრდებისა! ნუ გეშინია ჩემი, აი ნახე, როგორი ფაფუკი ვარ. განა შეძლებს ასეთი ნაზი ქმნილება რაიმე ზიანი მოგაყენოს?“

„მართლაც, — გაიფიქრა ვაშლის ნაყოფმა და თანხმობის ნიშნად თავი დაიქნია. პეპელა დაეშვა მის გვერდით და ალერსიანად მოეფერა პატარას: „ესეც ასე. ძილი ნებისა პატარა! კეთილ სიზმრებს გისურვებს!“

სიბნელე ჩამოწვა დედამიწაზე. შემოქმედმა დამე იმისათვის დააწესა, რომ დღისით მუშაობის შემდეგ დავისვენოთ და აღვიდგინოთ დახარჯული ძალები. მაგრამ მას შემდეგ, რაც დედამიწაზე ცოცხა გაეფედა, დამის სიბნელეს არცთუ იშვიათად იყენებენ დაცემული ანგელოზის (სატანის) მიმდევრები თავისი ბოროტი საქმეებისათვის.

დღლით, როდესაც მზემ ამოსვლა დაიწყო ჰორიზონტზე, რათა გამოეფხიზლებინა მძინარე არსებები, პატარა ვაშლის ნაყოფის გვერდითა ფურცლებზე დაეცა სხივი, და გაანათა ნამცეცა ბურთულები, რომლებიც პეპელამ დატოვა იქ.

როდესაც პატარამ თვალი გაახილა, პეპელა იქ აღარ იყო. „ეს ბურთულები ალბათ სამახსოვროდ დამიტოვა, რომ არ მოვიწყინო, — გაიფიქრა მან. — რა კეთილი საქციელია მისი მხრიდან!“

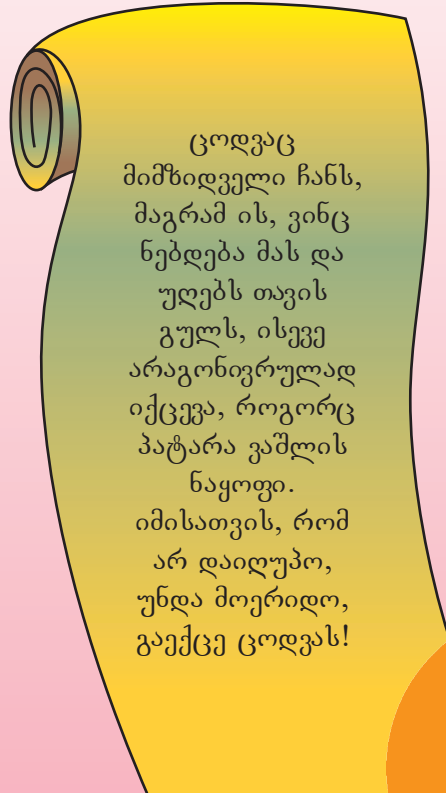
გავიდა კიდევ 10 დღე. ერთ-ერთი ბურთულა გასკდა და იქიდან თეთრი-მომწვანო ფერის მატლი ამოძვრა. ის თავზედურად მიცოცდა ვაშლის ნაყოფთან და მოაკბინა პატარა რბილობი.

„არა, არა! მოიცადე! ნუ ცდილობ ჩემს შეჭმას, ძალიან მტკიავა!“ — დაიყვირა ვაშლის ნაყოფმა, მაგრამ მატლი ყრუ იყო.

იგი უსიტყვოდ აგრძელებდა პატარა ვაშლის ნაყოფის ჭამას და სიამოვნებისგან თავს იქნევდა, როდესაც თავისი პატარა, მოძრავი ენით სვლევდა მომჟაუო წვეს.

მაღე მუხლუხომ ნაყოფის გულს მიადწია და ვაშლი, რომელმაც ვეღარ გაუძლო ტკივილს, მიწაზე ჩამოვარდა. მისი სიცოცხლე გაწყდა იმის გამო, რომ არ მოუსმინა თავის დედას, ვაშლის ხეს.

ცოცხალი მიწიდან ჩანს, მაგრამ ის, ვინც ნებდება მას და უღებს თავის გულს, ისევე არაგონიერულად იქცევა, როგორც პატარა ვაშლის ნაყოფი. იმისათვის, რომ არ დაიღუპო, უნდა მოერიდო, გაქცე ცოცხალს!

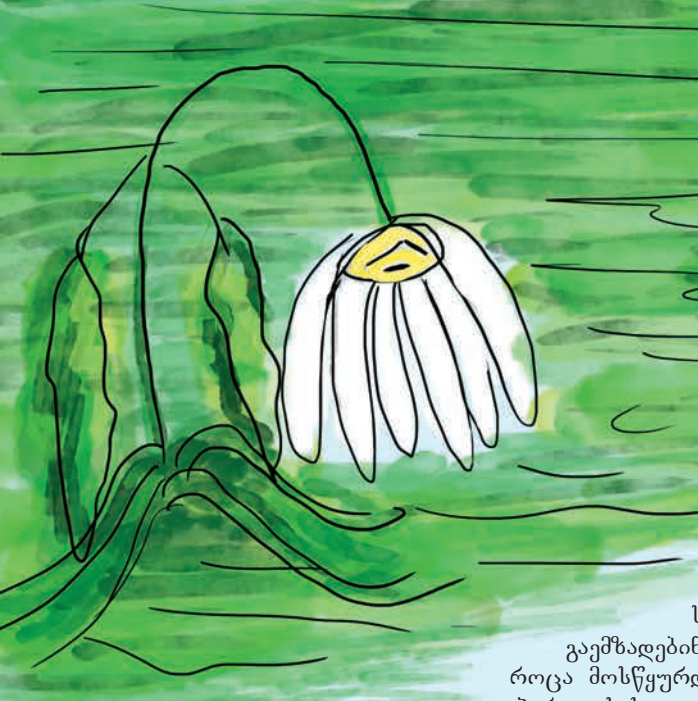
ერთ დღეს კი უთხრა ცხენს, თუ არ იმუშავებ, გაგყიდო, მაგრამ ამ სიტყვებმაც კი არ გამოიღო იოტისოდენა შედეგი, ამიტომ ფერმერი დანებდა და იმ საქმეს სჯერდებოდა, რასაც ცხენი აკეთებდა. ღორებით ნაშოვნი ფულით ახალი გუთანნი იყიდა, დანარჩენი ფულით სიმინდი, კარტოფილი და ხახვი, რათა დაეთესა და შემდეგ, როცა მოსავალს აიღებდა, ცოტა გაყიდა და დანარჩენი თავისთვის, ფრინველებისა თუ ცხოველებისთვის დაეტოვებინა.

ერთ დღეს, როცა სამუშაოდ წავიდა, გოჭი ტოტოც თან წაიყვანა. ეს უკვე ჩვეული წესი იყო, უძისოდ აღარ მიდიოდა მინდორში. იმ დღეს გაიცნო თავისი პირველი და ძალზე უცნაური მეგობარი გვირილა. მოხუცი მუშაობდა, ის კი დროს ხეტიალსა და ბალახის ჭამაში ატარებდა. როცა დაიღალა, მოხერხებული ადგილი მოძებნა და წამოწვა. იფიქრა, ცოტას დაიძინებდა, მაგრამ საიდანღაც წრიპინა ხმა შემოესმა, რომელიც მთელი ძალით ყვიროდა. ხმა ახლოდან ისმოდა. ტოტო წამოდგა და თვალიერება დაიწყო. მარჯვნივ გაიხედა, არავინ იყო, არც მარცხნივ, ამიტომ გაიფიქრა, მომეჩვენაო და ისევ წამოწვა. მალე ისევ იგივე ხმა შემოესმა. რაღაც არსება მთელი ძალით ყვიროდა და ამბობდა: „მხოლოდ ბრმას თუ შეუძლია ჩემზე დაჯდომა. სხვა ადგილი მონახე, ვერ ხედავ, რომ აქ მე ვარ?! ცოტაც და მომკლავ, ადექი, სხვა ადგილი შეარჩიე დასაწოლად.“ ტოტო წამოდგა, ისევ მიმოიხედა, პორიზონტზე არავინ ჩანდა, შემდეგ მალლა აიხედა, არც იქ იყო არავინ. პატარა, წრიპინა ხმა კი არ ჩერდებოდა, გაცხარებული ლაპარაკობდა: „როგორ შეიძლება, ვერ შემიძინო, აქ ხომ მე ვარ. მხოლოდ ბრმას თუ შეეძლო, ჩემთვის ზედ გადაველო. შენ კი აქ გაწევი და ლამის გამჭყლიტე.“ გოჭუნა კიდევ აპირებდა დაწოლას, მაგრამ გვირილამ მთელი ხმით დაუყვირა:

– დაბლა დაიხედე, შე უტვინო, აქეთ ვარ!

როგორც იქნა ტოტომ შემთხვევით დაბლა დაიხედა და ძალიან პატარა ყვავილი დაინახა, რომელიც გაბრანებული სახით რაღაცას ეწრიპინებოდა მას. ყური კარგად დაუგდო, მიხვდა, რომ ის ეძახდა, მაგრამ რა უნდოდა, კარგად არ ესმოდა. ბოლოს როგორც იქნა, ძლივს გაიგო პატარა ყვავილის სიტყვები. ძალიან შერცხვა, რომ ვერ დაინახა და მოუბოდიშა. არ უნდოდა მისი გაჭყლეტა. დარცხვენილმა ადგილი შეიცვალა და იქ დაწვა. გვირილასთან ლაპარაკს ვერ ბედავდა, არ იცოდა, რა ეთქვა. გვირილაც გაბრანებული იყო და სულაც არ აპირებდა უტვინო ცხოველთან საუბარს.

სახლში
დაბრუნებულმა

ტოტომ გადაწყვიტა, რომ მომდევნო დღეს იმ ადგილს ახლოს აღარ გაეკარებოდა, მაგრამ მეორე დღეს შემთხვევით მაინც ჩაუარა იმ ადგილს და თვალი ყვავილისკენ გაექცა. დაინახა, რომ ყვავილი რაღაც უცნაურად გამოიყურებოდა, თავი დაეხარა და ფოთლებიც ჩამოეყარა. იმ დღეს ძალიან ცხელი დღე იდგა, მზე განსაკუთრებულად აცხუნებდა. გოჭუნა ტოტო მაშინვე პატრონთან გაიქცა და იქვე, პატარა სათლით დადგმული წყლის წაღება სცადა, რომელიც მისთვის გაემზადებინა მოხუცს. გოჭუნას სულ ასე უსხამდა ხოლმე წყალს, რომ როცა მოსწყურდებოდა, დაეღია. სათლში ბევრი წყალი იყო, ამიტომ წაღება გაუჭირდა. სახელურს კბილები ჩაავლო და ყვავილისაკენ გასწია. როცა იქ მივიდა, ძლივს სუნთქავდა. ცოტა წყალი დალია და სული რომ მოითქვა, მერე ყვავილს დაუსხა. პატარა არსებამ სიგრილე რომ იგრძნო, გამოცოცხლდა. ჩამოყრილი ფოთლები ისევ გაუსწორდა, წელშიც გაიმართა და თეთრი ფურცლებიც გაშალა. ზემოთ რომ აიხედა, ის გოჭი დაინახა, გუშინ რომ ეჩხუბა. იმ დღეს მისი სახე სიხარულით იყო სავსე და იღიმოდა. გოჭუნას დახმარებისთვის მადლობა გადაუხადა. შენ რომ არა, ნამდვილად დავიღუპებოდი, ისეთი მწველი მზეაო. თან ახლად ამოვედი და საკმარისი ძალა არ მაქვს, რომ სიცხეს გავუძლოო. გოჭუნა ბედნიერი იყო, რომ დღეს არ ეჩხუბნენ და იმანაც გაახარა, რომ ვიღაც მისით მადლიერი იყო. ასე კეთილად სხვები არ ელაპარაკებოდნენ და არც არავინ იყო მისით მადლიერი.

– ხვალ თუ ისევ ცხელი დღე იქნება, წყალს კიდევ მოგიტან, რომ არ დაიღუპო. – უთხრა ტოტომ და წავიდა. ის დღე სულ ღიღინებდა. უხაროდა, რომ მადლობა გადაუხადეს და რომ კეთილი საქმე მოიმოქმედა. ფერმაში დაბრუნებისთანავე უამბო დედას ბოლო ორი დღის ამბები. დედა ღორს ტოტო ძალიან უყვარდა. ტოტოსაც ყველასა და ყველაფერზე მეტად უყვარდა იგი. სულ უჯერებდა, დედის დარიგებას უსმენდა და მის რჩევებს ითვალისწინებდა. ამიტომაც გაინახრდა კეთილი და მოსიყვარულე გოჭუნა, მიუხედავად იმისა, რომ მას სულ დასცინოდნენ და არავის უნდოდა მასთან თამაში. ამის გამო ტოტოს ისინი მაინც არ ეჯავრებოდა, პირიქით, ცდილობდა, მეტად შეეყვარებინა და დაენახვებინა მათთვის, რომ არ სძულდა ისინი.

მთელ გაზაფხულს ტოტო ყოველდღე მიდიოდა მინდორში და გვირილას წყალს უსხამდა. ამ დროის განმავლობაში ისინი დამეგობრდნენ. როცა მისი სახელი გაიგო, ძალიან უცნაურად მოეჩვენა. ასეთი სახელი პირველად ესმოდა – „გვირილა“, თუმცა სახელი არაფერს ცვლიდა, მთავარი ის იყო, რომ ოცნება აუხდა და მეგობარი შეიძინა.

ნახატი თაკო მახისურაძე

ნაყამანი და გენაზი

პ. ტ.

ნაყამანი იყო, დაუჯერა პატარა მსახურ გოგონას და გაემართა ელისესკენ იმ იმედით, რომ წინასწარმეტყველი გამოვიდოდა მის შესახვედრად, მოუხმობდა უფლის სახელს, ხელებს დაადებდა მის სწულს — და ამის შემდეგ იგი განიწმინდებოდა კეთრისგან. თუმცა ყველაფერი სხვანაირად მოხდა. ელისე არ გამოსულა მის შესახვედრად, მხოლოდ მსახური გამოგზავნა, რომელმაც უთხრა: „წადი, შვიდგზის იბანე იორდანეში და გაგიახლდება ხორცი, და გაწმედილი იქნები!“

ნაყამანი არ ელოდა ასეთ რამეს თუ მოისმენდა, მას თავისი განკურნება, საზეიმო მოვლენად წარმოედგინა! ამიტომ არც დაუმაღავს თავისი აღშფოთება. „განა დამასკოს მდინარეები: აბანა და ფარფარი ისრაელის მთელს მდინარეებს არ სჯობია? განა იქ ვერ ვიბანებდი და ვერ გავსუფთავებოდი?“ შეტრიალდა და უნდოდა წასვლა, მაგრამ მსახურებმა მოასწრეს მისი შეჩერება და უთხრეს: „ჩვენო მამავ, საძნელო რამე რომ მოეთხოვა შენგან მაგ წინასწარმეტყველს, ხომ შეასრულებდი? მით უფრო, უნდა შეასრულო, როცა გეუბნება: 'იბანე და განიწმინდები!'“

როდესაც მოისმინა ეს ბრძნული სიტყვები, ნაყამანი მიხვდა, რომ სულ უბრალოდ გაბრაზდა. ადგა და გაემართა იორდანესკენ, და მდინარეში ჩასულმა გულისფანცქალით დაიწყო თვლა, რამდენჯერ ჩაყვინთავდა წყალში: „ერთი, ორი, სამი. . .“ როდესაც შვიდი ჩაყვინთვის შემდეგ ამოვიდა წყლიდან, და შეხედა თავის სწულს. . . ნუთუ მართალია, ნუთუ განვიკურნე? ჰო! ნამდვილად ასე იყო, მას არ მოსჩვენებია, მის სწულზე კეთრის ნასახიც აღარ იყო! ნაყამანი განიკურნა წინასწარმეტყველის სიტყვის თანახმად! შეგიძლიათ წარმოიდგინოთ, როგორმა სიხარულმა მოიცვა სწულეებისაგან გატანჯული ადამიანი!

ნაყამანი დაბრუნდა ელისეს სახლთან და ხმამაღლა თქვა: „აჰა, დავრწმუნდი, რომ მთელს ქვეყანაზე მხოლოდ ისრაელშია ღმერთი. ახლა მიიღე საჩუქარი შენი მსახურისგან!“ მაგრამ რამდენჯერაც არ სთხოვა ნაყამანმა საჩუქრის მიღება, ელისე არ დათანხმდა. მაშინ სარდალმა თქვა: „კარგი, მხოლოდ ერთს გთხოვ — გამატანე იმდენი მიწა, რამდენსაც წავიდები. ეს მიწა გამახსენებს ისრაელის ღმერთს, რომელსაც ჩემი სიცოცხლის ბოლომდე ვცემ თაყვანს!“ ელისეს უარი არ უთქვამს და გაუშვა ის მშვიდობით, უხაროდა, რომ სირიელმა სარდალმა ირწმუნა უფალი.

ეფიქრობ, შენთვის ნაცნობია პატარა ტყვე გოგონას ისტორია, რომელიც ისრაელიდან იყო და ცხოვრობდა სირიელი სარდლის ნაყამანის სახლში. გახსოვთ, როგორი კეთილი რჩევა მისცა ამ გოგონამ მასა და მის მეუღლეს? სწორია! მან კეთრით დაავადებული ნაყამანი გააგზავნა წინასწარმეტყველ ელისესთან, რადგან სწამდა, რომ მისი მეშვეობით ისრაელის ღმერთი გამოაჯანმრთლებდა სირიელ მეომარს.

წარმოიდგინეთ, ისეთმა დიდმა სარდალმა, როგორიც

ნახატი ლ. ი.

მართლაც კარგი ამბავია ბავშვებო, მაგრამ არის მასში ერთი სამწუხარო მხარე, რომელიც დაკავშირებულია წინასწარმეტყველის მსახურთან. ამ ადამიანს გეხაზი ერქვა. ბიბლიაში ნათქვამია, რომ გეხაზის ბევრი სასწაული ჰქონდა ნანახი, რომლებიც ღმერთმა ელისეს ხელით მოახდინა. მას არა მხოლოდ ნანახი ჰქონდა ეს ყოველივე, ის თავად ეხმარებოდა წინასწარმეტყველს მსახურებაში. თუმცა გეხაზი არ იყო პატიოსანი. როცა დაინახა, რომ ელისემ გაუშვა ნაყამანი და არაფერი არ გამოართვა, თავში უგვანი აზრი მოუვიდა: „გაგვიდები და მე გამოვართმევ რამეს!“ ამ აზრით ფრთაშესხმული გეხაზი მართლაც გამოეკიდა სარდალს. ნაყამანმა შენიშნა ის, ჩამოვიდა ეტლიდან გაკვირვებული და შეეკითხა: „ხომ მშვიდობა არის?“

„მშვიდობა არის, — უპასუხა გეხაზიმ. — ჩემმა ბატონმა შემოგიტვალა: ორი მეგობარი მეწვია და გთხოვ გამოუგზავნე მათ 36 კილოგრამი ვერცხლი და ორი ხელი ტანსაცმელი.“ „კარგი! თუნდაც 72 კილოგრამი წაიდე!“ — მიუგო ნაყამანმა, და გაუხარდა, რომ რაღაცით მაინც მაღლობას გადაუხდიდა ელისეს.

გეხაზი კმაყოფილი იყო, რომ მოახერხა სირიელი სარდლის გაცურება. ტყუილით ნაშოვნი სიმდიდრე ორმა მსახურმა წაიღო დანიშნულების ადგილას, მაგრამ როგორც კი ისინი ბორცვთან მივიდნენ გეხაზიმ გამოართვა ყველაფერი და თავის სახლში გადამალა. შემდეგ კი თითქოს არაფერი მომხდარაო დაბრუნდა თავის ბატონთან.

„საიდან მოდიხარ, გეხაზი?“ — ჰკითხა მას ელისემ. „არსად არ წავსულვარ,“ — იცრუა გეხაზიმ და ფიქრობდა, რომ ღვთის კაცს ისევე ადვილად გააცურებდა, როგორც სირიელ სარდალს.

არადა, ღმერთს სძულს სიცრუე. მან გააფრთხილა ელისე იმის შესახებ, როგორ ცუდად მოექცა გეხაზი ნაყამანს და ახლა წინასწარმეტყველის მოტყუებასაც ცდილობდა. ელისე ძალიან შეწუხდა და უთხრა: „დაე, შენ და შენს შთამომავლობას გადაგედოთ ნაყამანის კეთრი საუკუნოდ.“ გეხაზი ელისესგან მთლიანად კეთრის გათურებული გამოვიდა, როგორც თოვლი.

ღმერთს სიმართლე და პატიოსნება უყვარს! ნაყამანი წრფელი გულით ჩამოვიდა ისრაელიან წინასწარმეტყველთან და ღმერთმა არა მხოლოდ მისი სხეული არამედ გულიც განკურნა. გეხაზიმ კი, მიუხედავად იმისა რომ ბავშვობიდანვე ესმოდა ამბები ისრაელის ღმერთზე, მაინც ვერ შეიცნო ის და ფიქრობდა, რომ უფლის მოტყუებაც შესაძლებელი იყო.

ვიცი, რომ ჩვენც ხანდახან ძალიან გვინდა რაღაც მოვიტყუოთ, არ ვთქვათ სიმართლე ბოლომდე. მაგრამ ამ მაგალითით უნდა ვისწავლოთ, რომ ყოველთვის ვიყოთ პატიოსნები ადამიანების წინაშეც და ღმერთის წინაშეც!

როგორ ფიქრობ?

1. შეიცვალა ნაყამანის ქცევა მას შემდეგ რაც განიკურნა?
2. რა დაიწია თავს გეხაზიმ თავისი არაპატიოსანი საქციელით?
3. როგორები სურს, რომ გვიხილოს ღმერთმა?

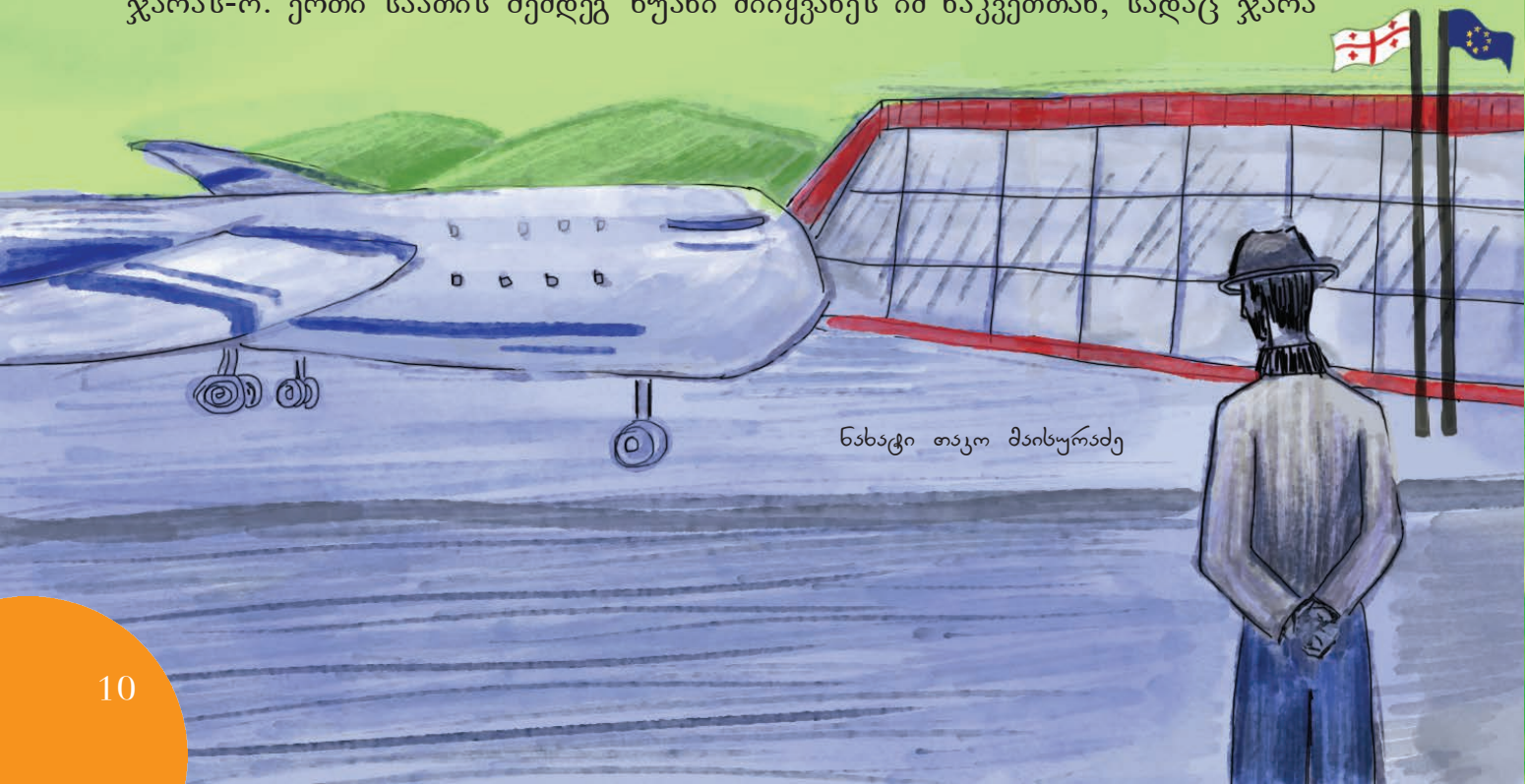
ნაყამანისა და გეხაზის ისტორია შეგიძლია წაიკითხო ბიბლიაში,
4 მეფეთა წიგნის მეხუთე თავში.

ნაცარქვეშა

გაგრძელება

ძვირფასო ბავშვებო, როგორც გახსოვთ, ჩვენ შეეჩერდით იმაზე, რომ ჯორმა ჯარამ შეწყვიტა ოქროს ფულების გადმოყრა კულის აწევისა და დაწრუწუნების დროს. ჩვენ ისიც ვთქვით, რომ პატრონებმა ძალიან აღარ შეიწუხეს თავი მიზეზების ძიებით, რადგან სხვა გაცილებით საინტერესო და სავარაუდოდ უკეთესი საქმე ნახეს, თუმცა მათგან განსხვავებით ის ადამიანები, რომლებიც მიჩვეულები იყვნენ ოქროს ფულებს, ვერ ისვენებდნენ. ადგნენ, მივიდნენ პატრონებთან და სთხოვეს, იქნებ ჩვენ მოგვცეთ მიზეზების ძიების უფლებაო. დევომ და ნაცარქვეშამ მიუგეს: — კი ბატონო, ჰა ჯარა და ჰა თქვენ, ეცადეთ იქნებ რაიმე გაიგოთ და გაარკვიოთო. ამ უცნობმა ადამიანებმა, რომლებსაც უყვარდათ ფულები, ითათბირეს და გადაწყვიტეს, ცნობილი ჯოროლოგი ჩამოეყვანათ უცხოეთიდან. გაიკითხეს-გამოიკითხეს, ინტერნეტ-გვერდებზე მოიხილეს და გაიგეს, რომ იყო ერთი ცნობილი სპეციალისტი, ესპანეთში (რომელსაც პირობითად ხუანი ერქვა). მის ჩამოსაყვანად, თავიანთი კურიერი ჯუმბერი გაგზავნეს. მან ჩამოიყვანა ხუანი. ხუანს აეროპორტში ფულის მოყვარულთა საზოგადოების ერთ-ერთი თავკაცი დახვდა. ჯუმბერმა ბატონ ლადოს წარუდგინა ხუანი, რომელიც მოლოდინის საწინააღმდეგოდ ჩია ტანის კაცი აღმოჩნდა. ჩასხდნენ ისინი მანქანაში და გამოქროლდნენ კახეთისკენ. გზაში შეჩერდნენ, ისადილეს და გამოაგრძელეს გზა. მალევე ჩამოვიდნენ დანიშნულების ადგილზე.

ხუანი საქმის კაცი გამოდგა. მას შემდეგ რაც მიესალმა სასტუმროსთან შეკრებილ ფულის მოყვარულებს, უთხრა ლადოს, რომ ცოტას დავისვენებ და დღესვე ვნახავ ჯარას-ო. ერთი საათის შემდეგ ხუანი მიიყვანეს იმ ნაკვეთთან, სადაც ჯარა

ნახატი თაკო მისურაძე

ბალახობდა და სადაც ზემოთხსენებული მამონალოგებიც შეყრილიყვნენ. ხუანი კვლავ მიესალმა თავმოყრილ ხალხს და გასწია ჯარასკენ. მიუახლოვდა, გაუღიმა, თავზე ხელი გადაუსვა, შემდეგ მსუბუქად დაფხანა, შემდეგ წამოუტყაპუნა. აშკარად ჩანდა, რომ ხუანი მართლაც კარგი სპეციალისტი იყო, იმიტომ, რომ ჯარასაც თავი ჰქონდა აწეული და ხუანს უღიმოდა. იღიმებოდნენ სხვებიც.

იმას, რაც შემდეგ მოხდა, ვერავინ წარმოიდგენდა. მიუხედავად იმისა, რომ ჯარას არც უნარიგი ედგა და არც აღვირი ჰქონდა მოდებული, ხუანი მოულოდნელად ზურგზე მოახტა ჯორს. ჯორმა თითქოსდა იუკადრისა, ყალყზე დადგა, დაიფრუტუნა და ადგილიდან მოწყდა. მაყურებლები ღიმილს აგრძელებდნენ მანამდე, სანამ ჯარა და ხუანი თვალს არ მიეფარნენ.

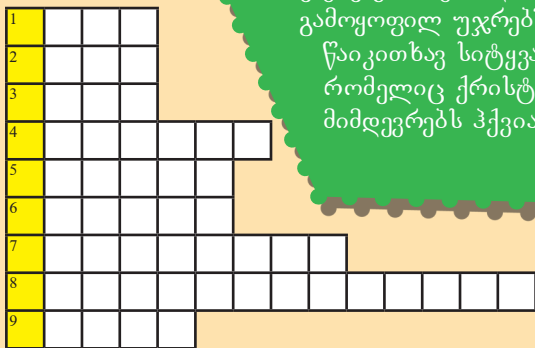
ღიდხანს ეძებდნენ მამონალოგები დაკარგულებს. იქაურობა ხომ გადაჩხრიკეს, სეროდანშიც ავიდნენ, ალაზხანს გაღმაც ეძებეს, გამოღმაც, ვერსად მიაგნეს. შეიქმნა საკმაოდ უხერხული სიტუაცია, ერთი რომ პატრონები აზარალეს, მეორე რომ თავად იზარალეს (მათ, დაკარგული ჯორისა და ადამიანის მოსაძებნად, არა მხოლოდ სახელმწიფო ორგანოები შეაწუხეს, არამედ კერძო სამსახური სააგენტოებსაც მიმართეს), და მესამე მთავარი: მუქთა ოქროს მიღების შესაძლებლობა ხელიდან გამოეცალათ. რაღას იზავდნენ, გადაწყვიტეს მუქთა ოქროს მიღების სხვა წყაროები ეძებნათ. ისინი გულით გრძნობდნენ, რომ ასეთი წყაროები საღდაც უნდა არსებულიყო, მაგრამ ვინაიდან ამას მათ მხოლოდ გუმანი კარნახობდა, საჭირო იყო მეტი კონკრეტიკა. ამ კონკრეტიკის კონტურების მკაფიო მონახაზებისა და სავარაუდო ადგილმდებარეობის დასადგენად ისინი ადგნენ და მკითხავებთან და მჩხიბავებთან მივიდნენ. ამ შემთხვევაში ცუდი ის იყო, რომ ერთი ერთს ეუბნებოდა მათ, მეორე მეორეს, მესამე კიდევ მესამეს. იფიქრეს მამონალოგებმა, იფიქრეს და თავიანთ კურიერ ჯუმბერს მიაჩერდნენ. ის იყო მათი გაჭირვების ტალკვესი. სხვადასხვაგვარი გაჭირვებებისა თუ გამოუვალი მდგომარეობების დროს მიღებული გამოცდილება ჯუმბერს მართლაც გამომარჩევდა ჩვეულებრივი რიგითებისგან. ერთობლივ თათბირზე მიღებული გადაწყვეტილება ასეთი იყო: ჯუმბერი რიგ-რიგობით ჩავიდოდა მჩხიბავეებისგან მითითებულ ადგილებზე, ჩაატარებდა კვლევით სამუშაოებს, გადაიღებდა ფოტოებს და მიღებულ შედეგებს ჩამოიტანდა ადგილზე.

გაგრძელება იქნება

კროსვორდი

შეადგინა ს. კ.

შევესე კროსვორდი და გამოყოფილ უჯრებში წაიკითხავ სიტყვას, რომელიც ქრისტეს მიმდევრებს ჰქვიათ.

1. ნოეს შვილი, ქანანის მამა (დაბ.9.18).
2. ნაფომის რძალი, ვინც გამოჰყვა მას ისრაელში (რუთ. 1:15-19).
3. ძალიან მდიდარი კაცი, მცხოვრები ყუცის ქვეყანაში (იობ. 1:1-3).
4. ისრაელის ერთ-ერთი მსაჯული, ძლიერი კაცი (მსაჯ. 15:16-20).
5. ქრისტეს ახალგაზრდა მიმდევარი, მოციქული პავლეს მუდმივი თანამგზავარი (საქ. 16:1-3; რომ. 16:21).
6. ღმერთმა აღუთქვა აბრაამს, რომ მას შეეძინებოდა ძე და ერები და ხალხთა მეფენი წარმოიშვებოდნენ მისგან (დაბ. 17:15-16, 19, 21).
7. დავითის მეამბოხე ვაჟი, ვინც აჯანყდა მამის წინააღმდეგ (2 მეფ. 15:7-12).
8. ბაბილონის მეფე, რომლის დროსაც დაინგრა იერუსალიმი და ტაძარი (4 მეფ. 25:8-10).
9. იუდეის მეფის, ახაზის ვაჟი, რომელიც მეფედ აკურთხეს სიჭაბუკეში (4 მეფ. 11:21; 13:1).

რჩევა

გადახაზე ასოები, რომლებიც არ გვხვდება ქართულ ანბანში და წაიკითხავ კარგ რჩევას.

F ჰ L T ა ი ბ გ ი ს მ რ ე ბ ც ა ტ გ ჰ ი ი ნ მ მ ც ბ ტ ი ა ფ ყ მ რ ნ გ ბ ს ვ ი ა ს
 ბ ა ო თ ა პ ლ გ ვ ფ ა ჯ მ ბ ი ლ მ ჯ ნ რ ა ლ ე ნ ი ი ჰ ყ ა ყ მ ჯ ვ რ ი ფ ნ ა ს ყ
 ღ ა თ ს ა ი ჰ ლ ო ჯ ო ა ლ ვ თ რ რ ა გ ნ ჰ ტ

განყვედილი სტრიქონები

სტროფის თითოეული
სტრიქონის დასაწყისს
მოუნახე სწორი წინადადება.

ეს
დაულება საკმაოდ
ადვილია. პეტრე, მოდი
მე შევაერთებ ნაწყვეტებს
და წავიკითხავ ლექსს.

კარგი. ეს
ლექსი გეკარნახობს
ჟურნალის თემას.

სიტყუესთან ახსოვებს.

ლუთის შვილების ქეთილი თვისებაა,

3. სიმართლე

1. ჰატიოსნება -

და ხვეფი ადამიანისა.

2. სახელი

და სუფთა გული ახაჩებს ღმეჩოს,

4. ჰატიოსნება ან მეგობრებ

ნახატი ვ. დ.

სისარტყელა

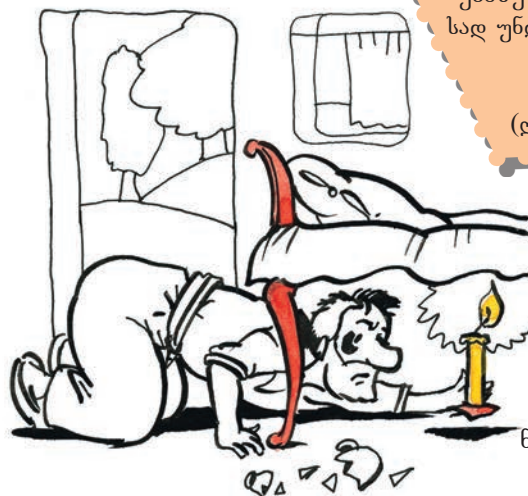
დათუნასთან ერთად გააფერადე ცისარტყელა, ამისათვის გამოიყენე პალიტრაზე მოცემული ფერები. თითოეული ფერი დაიწვე მითითებული ისრიდან. გადაიტან რა ამ გზით ვველა ასოს ცისარტყელაზე, წაიკითხე მუხლს ბიბლიიდან.

შეადგინა და დახატა ი. ი.

სანთელი

გააფერადე სურათები და უპასუხე კითხვას: სად უნდა დაიდგას ანთებული სანთელი? (ლუკ. 11:33).

ნახატი ე. მ.

1. შეიძლება ბავშვანაწიხით თანახმანებას საჯონსხლომ ანდა

დაჯონსილებელი დავანებაში?

ტატა შ. უკრანია

ღმერთმა თავის შვილებს მისცა მცნება მოიქცნენ სიყვარულით, ანუ ისე, რომ სხვები მათი ქცევით არ დაზიანდნენ. თუ ვინმე უარს ეუბნება ვინმეს მისგან გადაიწერონ, მას საყვედურობენ იმის გამო, რომ ის ცუდი მეგობარია. მაგრამ, განა კარგ სამსახურს გაუწევ მათ, ვისაც გადააწერინებ საკონტროლოს? მე ვფიქრობ, რომ გადაწერის უფლების მიცემა — არასწორია. ამით შენ სკოლის მოსწავლეებში სიზარმაცეს უწყობ ხელს, და ისინი ვერ შეიძენენ ცოდნას, რომელიც ყველას სჭირდება. შენ შეგძლია უთხრა თანაკლასელებს შენი დამოკიდებულების შესახებ გადაწერისადმი და გააფრთხილო ისინი, რომ არ გადააწერინებ. თუმცა, თუ შესთავაზებ მათ დახმარებას ერთად მოემზადოთ საკონტროლო სამუშაოსთვის და მასთან ერთად იმეცადინებ — აი ეს იქნება ნამდვილი დახმარება და კეთილი საქციელი.

2. ვინ იყო ბალაამი (ჩისხვთა ნინის 22 თავი) -

ნინსანახებაყველი თუ მკითხავი

პეტრე მ. უკრანია

ბალაამი არ ყოფილა ღმერთის წინასწარმეტყველი და არც იცნობდა ღმერთს, თუმცა იცოდა მისი არსებობის შესახებ. ღმერთის ცნობა ნიშნავს მის სიყვარულსა და მისი მცნებების დაცვას. ბალაამი იყო წარმართი მკითხავი, რაღაც მისნის მსგავსი. ბიბლია ბალაამზე ლაპარაკობს, როგორც ცბიერ ადამიანზე, ვინც „უსამართლობის საზღაური შეიფარა,“ ანუ ფული. ბალაამის მეშვეობით მან ისრაელიანები აცდუნა გასდგომოდნენ ღმერთს და თანახმა იყო საზღაურის ფასად დაეწყველა ისრაელი, თუმცა ამისი გაკეთება ვერ მოახერხა (2პეტ.2:15-16; იუდ.1:11; გცხ.2:14; 2რჯ.23:4-5), რადგან ღმერთმა არ მისცა ნება. ღმერთმა ბალაამი თავისი მიზნებისათვის გამოიყენა და გაუხსნა ისრაელის მომავალი. მან კურთხევის სიტყვები წარმოთქვა ისრაელიანებზე.

3. ხატომა ებოზენ ლოსვის ბოლოს "ამინს"?

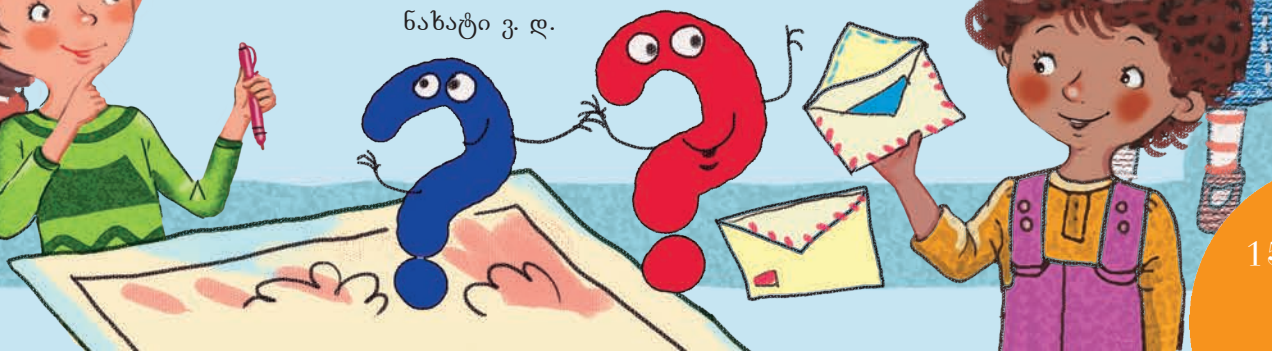
ვლადისლავი მ. უკრანია

ეს სიტყვა ჩვენთან ებრაული ენიდან მოვიდა. „ამინ“ ნიშნავს „დე იყოს ასე,“ „ჭეშმარიტად“ იესო ქრისტე იყენებდა ამ სიტყვას გამეორებით, როდესაც სურდა ხაზი გაესვა, რომ მისი სიტყვები უდავო იყო. ის ამ დროს ამბობდა: „ჭეშმარიტად, ჭეშმარიტად გეუბნებით თქვენ. . .“ როდესაც ჩვენ ჩვენი ან სხვისი ლოცვის ბოლოს ვამბობთ „ამინს,“ ეს ნიშნავს ჩვენს თანხმობას იმაზე, რაც ითქვა და ასევე ვედრებას ღმერთისადმი, რომ მისი წყალობით აღსრულდეს ყოველივე.

ნახატი ვ. დ.

პასუხები მ. კ.

რელიგიური და სოციალური დაწინადადებები

1835–1882

მამისაგან მან ლიტერატურული ნიჭი მიიღო, რომელიც სრულად გაიფურჩქნა მაშინ, როდესაც მან მთელი თავისი ენერგია ღმერთის მსახურებას მიუძღვნა.

ბავშვობის წლები

დალამდა. ღუმელის გვერდით სანთელი იწვის. შიშისმომგვრელია კედლებზე გაკრული ირმის თავები, ლოსის რქები, დათვის ტყავები — ეს ყველაფერი ნადირობის მოყვარული მამის მონაპოვარია. წინაპრების პორტრეტები იყურებიან დროისაგან ფერგა-

1812 წლის სამამულო ომის გმირი, პოეტის დავიდოვი. ლითოგრაფია 1890 წ.

ფ. დავიდოვის შვილების პორტრეტი. სავარაუდოდ ვადიმი და იულია

დასული მძიმე ჩარჩოებიდან. მემამულის ძველებური დაბალჭერიანი სახლის ოთახის კუთხეებში ჩრდილები მიმალულან, რომლებიც მამაცურად ებრძვიან სანთლის ლიცლიცა შუქს. ქუჩიდან დავიდოვების ძაღლების ყეფა ისმის, მიტოვებული ბაღის ზემოთ, ცაში ვარსკვლავები ციმციმებენ, ჭირს მათი დანახვა პატარა ფანჯრიდან. სიჩუმეში ძიძის მღერა ისმის, ის ასწორებს საწოლის კიდევს და ჩურჩულებს: „იძინე, იძინე, პატარავ...“

იულიას არ უნდა რომ დაიძინოს. წევს და აჭყეტავს თვალებს. დერეფანში ნაბიჯების ხმა გაისმა. ეს მამაა, რომელიც ქოშებს დააფლარტუნებს და სასტუმრო ოთახში მიდის. ძველ ჰუსარს, მკვირცხლ მეომარს არ

დავიდოვიანის მამული სოფელ ზემო მაზანში, რუსეთი

სძინავს ღამით. ზის სანთლის შუქზე და წერს ლექსებს, შემდეგ ხვეს ფურცელს და ისვრის კუთხეში. დიდხანს, გაბრაზებული ტენის ჩიბუხს, შემდეგ ისევ ლექსებს უბრუნდება.

დილით კი — ტარარა, სად არის მოსაწყენი დრო — სტუმრებით ივსება იქაურობა. ისმის ზანზალაკებისა და ფლოქვების ხმა. სახლის წინ ჩერდებიან მარხილები. ფართოდ გახსნილ კარში თავად მასპინძელი დგას და ყველა მოსულს გულში იკრავს.

იულიამ იცის, რომ სტუმრები - ცნობილი ადამიანები არიან: პოეტები, მწერლები, ომის გმირები. ზოგიერთი მათგანის სახელები მამის ბიბლიოთეკაში არსებულ წიგნებზეა დაწერილი: პუშკინი, ჟუკოვსკი, ვიაზემსკი. მამა, დენის დავილოვი, — ასევე გმირი და პოეტი. გოგონას უყვარს მისი მოგონებები იმის შესახებ, როგორ ებრძოდა ის ფრანგებს 1812 წელს, როგორ მეთაურობდა პარტიზანულ რაზმს, როგორ მამაცურად იბრძოდა თავის ჰუსარებთან ერთად მოწინააღმდეგეს.

გზა ცოცხალი რწმენისაკენ

ბავშვობა. . . შორეული, ტკბილი სიზმარია. ის დამთავრდა და დადგა დრო ბრწყინვალე პეტერბურგისა: ხმაურიანი ბალები, მეგობრები, ნაცნობები. მათ შორის ფიქრთა ისეთი მპყრობელები, როგორებიც იყვნენ თეოდორ დოსტოვესკი და ნიკოლაი ლესკოვი, ცნობილი მწერლები და რუსული ლიტერატურის კლასიკოსები. დიდგვაროვანი ქალბატონის ცხოვრება ხმაურიანია, მაგრამ ერთხელაც . . .

„ძვირფასო იულია, გაიგეთ ახალი ამბავი? პეტერბურგში ჩამოდის ლორდი რედსტოკი, ამბობენ დიდი ორიგინალი! არ გინდათ მისი მოსმენა? კარგად გავერთობით. ოთხშაბათს ის კნიაჟნა ლიფენების სახლში ისაუბრებს.“

ინგლისელი ლორდის ქადაგებებმა დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა იულიაზე. ეკლესიაში ის ბავშვობიდანვე დადიოდა, ახსოვდა და იმეორებდა ლოცვებს, იცავდა დიდმარხვას, ესწრებოდა ადღგომისა და შობის დღესასწაულებს. თუმცა რწმენის სამყარო ყოველდღიური ცხოვრების პარალელურად არსებობდა. ეკლესიაში სიარული — ერთია, ის კი, რაც მის ზღურბლს მიღმაა, — მეორე. ლორდი რედსტოკის სიტყვების მიხედვით კი, სახარება არა მხოლოდ თეორია, არამედ მორწმუნეთა, ანუ იმ ადამიანების, რომლებმაც მეორედ შობა განიცადეს, ცხოვრების წესიც არის.

ლორდი რედსტოკი

ნიკოლაი ლესკოვი

ამ აღმოჩენამ გააოცა იულია და აიძულა გადებოდა მთელი თავისი ცხოვრებისათვის. შემდგომში ურთიერთობამ ლორდ-მქადაგებელთან და მის მიმდევრებთან ის გულწრფელ მონანიებადღე და უფლის პირად მხსნელად მიღებადღე მიიყვანა.

ღმერთის მსახურება

მამისაგან იულიამ მიიღო ლიტერატურული ნიჭი, რომელიც სრულად გაიხსნა მამის, როდესაც მან მთელი თავისი ენერჯია უფლის მსახურებას მიუძღვნა. იულია ზასეცკაია წერდა ქრისტიანულ ამბებსა და მოთხრობებს. სწორედ მას ეკუთვნის ჯონ ბუნიანის წიგნების „პილიგრიმის მოგზაურობა“ და „სულიერი ომი“ და ლ. უოლესის რომანის „ბენ-გური-ს“ თარგმანები.

ხედავ იქ. შორს, ვინრო კარიბჭეს? — ჯ. ბუნიანის „პილიგრიმის მოგზაურობის“ ინგლისური გამოცემის ილუსტრაცია

იულია აქტიურად მონაწილეობდა სამისიონერო და საქველმოქმედო ღონისძიებებში: გახსნა ღამის გასათევო უსახლ-კაროებისათვის, სახარებას აგრცელებდა უბრალო ხალხში, ეხმარებოდა გასაჭირში მყოფებსა და სნეულებს.

ჭკვიანი, განათლებული და კეთილი, იგი სიხარულით უზიარებდა თავის რწმენას და შეხედულებებს ყველას, ვინც მზად იყო მისთვის მოესმინა. დოსტოვესკი აღტაცებული იყო მისი რწმენითა და მტკიცე პოზიციით და ხშირად იმეორებდა, რომ „პატვს სცემს ამ ქალში მის სიმამაცესა და გულწრფელებას.“

სიკვდილამდე მცირე ხნით ადრე იულია დენისის ასული პარიზში გაემგზავრა. იქ გარდაიცვალა და იქვე დაიკრძალა.

გაიგო რა იულიას გარდაცვალების ამბავი, ნ. ლესკოვი წერდა: „ის ჭკვიანი და განათლებული ქალი იყო, მისი მსგავსები იშვიათად არიან, ამავე დროს ის ძლიერი რწმენის მქონე ქრისტიანი იყო.“

ყრვეულო დესერტი

წვიმა. დიდი დასვენების დროს იყო. მოსწავლეები იდგნენ დერეფანში, ზოგი ბუტერბროდს მიირთმევდა, ზოგი ნამცხვარს. გალიას პატარა პომიდორები ჰქონდა, რომლებიც მან თავისი დეიდის აგარაკზე მოკრიფა. მას ძალიან მოეწონა ეს ტკბილი მინი-ტომატები, რომელთა გამოზრდითაც მისი დეიდა იყო გატაცებული.

გალიამ რამოდენიმე მათგანი, თავის მეგობარს, ნინას გაუწოდა:

- გასინჯე, ისინი გაცილებით გემრიელია, ვიდრე მაღაზიაში ნაყიდები.
- მჯერა, მაღაზიებში ხომ ჯერაც მკვანეები მოაქვთ. საიდან გაქვს ისინი შენ?
- დეიდაჩემი თავად ზრდის აგარაკზე.

ნინამ გასინჯა და დაეთანხმა:

— მართლაც, ისინი ისეთი ტკბილია, რომ დესერტადაც შეიძლება მათი გამოყენება. ალბათ, უფრო სასარგებლოც იქნება, ვიდრე ტკბილეული.

— დეიდამ თქვა, რომ ისინი ძალიან კარგად იზრდება ქოთნებშიც. მეც მინდა, მომავალ წელს აივანზე დაერგა ასეთები, ერთი წითელი ფერის და ერთიც ყვითელი, — წავიდა ოცნებებში გალია. — აუცილებელია მათი მიზმა სარზე, ვინაიდან ძალზე მალეები იზრდებიან. ამ მინი-ტომატებს მოსავალიც არაჩვეულებრივი აქვთ. ხოლო თუ ერთ ბუჩქს ორ ფესვზე გაზრდი, მოსავალიც შესაბამისად გაიზრდება.

— ეს როგორ? — გაუკვირდა ნინას.

— მეც ღამინტერესა, როდესაც დეიდამ მიაბო ამის შესახებ, და ამიტომაც დავიმახსოვრე. ამისათვის საჭიროა, რომ თესვები ერთმანეთისგან 1 სმ-ზე დათესო. როცა ნერგის ღერო საკმაოდ დიდი იქნება, საჭიროა ბასრი დანით გადაუჭრა კანი ერთმანეთის გვერდით მდგარ ნერგებს — ერთმანეთისაკენ მიქცეული მხრიდან. განაჭერი სიგრძით 2-3 სმ უნდა იყოს. შემდეგ ეს განაჭერი ადგილები უნდა მიაღო ერთმანეთს და მჭიდროდ შეკრა ფართო ლენტით. მიწაში ან დიდ ქოთანში (დაახლოებით 35 სმ დიამეტრის მქონე) გადარგვამდე, შედარებით მცირე ზომის ნერგის წვერი განაჭერიდან 3-5 სმ-ს მოშორებით, უნდა წაწყვიტო. გადარგვის დროს კი, მცენარე მიწით უნდა დაფარო ამ განაჭერამდე. ასეთი ბუჩქი გაცილებით დიდი გამოდის ჩვეულებრივზე, თუმცა, მორწყვაც მეტი დასჭირდება. მაგრამ მოსავალი უკეთესი იქნება.

რასაც შენ ყვები გალია, ძალიან საინტერესოა! დედას ვეტყვი და ვფიქრობ ნებას მომცემს მეც გამოუზარდო მინი-პომიდორები ჩემს აივანზე. დღესვე ვთხოვ მას ამის შესახებ, — თქვა, გალიას იდვით აღფრთოვანებულმა ნინამ.

ტომატი — ერთწლიანი ანდა მრავალწლიანი მცენარეა ძალღყურძენას გვარიდან ძალღყურძენასებრთა ოჯახიდან, რომელიც მიეკუთვნება ბოსტნეულ კულტურებს. პომიდორებს უწოდებენ ტომატის ნაყოფებს, და ითვლება კენკროვანად. პომიდორი შეიძლება იჭამოს ახალიც, შემწვარიც და მოშუშულიც. პომიდორს ძალიან ბევრი საჭმლის მოსამზადებლად იყენებენ.

ნახატი ვ. დ.

პომიდორი

ტომატების ისტორიიდან

ტომატის სამშობლოდ ითვლება სამხრეთ ამერიკა, სადაც ის დღემდე გვხვდება ველური ფორმით. ევროპაში (ჯერ ესპანეთსა და პორტუგალიაში, შემდეგ კი სხვა ქვეყნებშიც) მოხვდა XVI საუკუნეში. სახელი „პომიდორი“ იტალიური წარმოშობისაა და თარგმანში ნიშნავს „ოქროს ვაშლს,“ ვინაიდან პირველი ტომატები ყვითელი ფერის იყო. აცტეკები მას „ტომატლს“ უწოდებდნენ, რაც ნიშნავს „მსხვილ კენკრას,“ ეს სიტყვა გადააკეთეს ფრანგებმა და უწოდეს „ტომატი.“ ტომატები დიდი ხნის მანძილზე საკვებად გამოუსადეგარად ითვლებოდა, მხამიანადაც კი, და მხოლოდ დეკორატიული დანიშნულებით ამრავლებდნენ, რომელსაც ლამაზი ნაყოფები ჰქონდა. საქართველოში ტომატები შედარებით გვიან გამოჩნდა.

დღეს, პომიდორი ერთ-ერთი ყველაზე გავრცელებული კულტურაა, რომელიც თავისი კვებითი და დიეტური თვისებებით არის ცნობილი.

პ. ც.

პომიდორის ყველაზე პოპულარული პროდუქტი – კეტჩუპია. ეს მსოფლიოში ყველაზე რნობილი სოუსი ადრე ელიტური სოუსი გახლდათ და მხოლოდ საუკეთესო რესტორნებში მიჰქონდათ სუფრაზე. მას ამზადებენ, როგორც არტეკების სოუსს, პომიდორებისა და ნინაკებისგან, ზღაპებისა და სურნელების დამატებით.

საინტერესო ფაქტები

პომიდორის ძუძლია ვააუმჭობესოს გუნება-განწყობა, ვინაიდან მის შემადგენლობაში შედის სეროტონინი, რომელიც კარგი ანტიდეპრესანტია

ყველაზე დიდი პომიდორი, რომლის წონა 2,9 კგ იყო, გამოზარდეს შტატებში.

უკრაინაში, კამენკე-დნეპრის (ზაპოროჟიეს ოლქი), დადგმულია ძეგლი სახელწოდებით „დიდება პომიდორს.“

პომიდორები გვირავენ ზაქტერიისა და ვირუსებისგან, ასევე აუმჯობესებენ ნივთიერებათა რეგლას. მათ ძუძლიათ ამაღლონ ორგანიზმის ზრმოლოისუნარიანობა და დაივან კანი ულოტრათიალეტური გამოსხივებისგან.

მსოფლიოში რნობილია 2500 ჯიშზე მეტი პომიდორი, ხოლო ყოველწლიურად 120 მილიონ ტონაზე მეტ პომიდორს ზრდიან.

ს. ს.

16. შუასაუკუნეების კონტრასტები

სავარაუდოდ, ყველა გოგონას სურს იყოს ლამაზი პრინცესა გრძელი მაქმანიანი კაბით, ყველა ბიჭს კი — ცხენზე ამხედრებული მამაცი რაინდი, მახვილითა და შუბით. ეს სახეები ჩვენთან შუასაუკუნეებიდან მოვიდა. გულისტკივილს იწვევს, როდესაც თანამედროვე მოზარდებს არ შეუძლიათ ლამაზად და მკაფიოდ გამოხატონ თავიანთი აზრები და ღირსეულად ეჭიროთ თავი. სწორად მათ არ ჰყოფნით სიტყვები, ამიტომაც იყენებენ უცენზურო გამონათქვამებს. მათთვის არ უსწავლებიათ კარგი მანერები და სწორი მეტყველება. ძველ წიგნებში კი აღწერილია შუასაუკუნეების დროს უბრალო, მაგრამ ღვთისმშობიშებითა და ამაღლებული გრძობებით სავსე ცხოვრება.

სკოლებში გვასწავლიდნენ, რომ შუასაუკუნეები „ბნელი საუკუნეები“ იყო, კოცონების, წამებისა და დაუსრულებელი ომების დრო. ასე ნამდვილად იყო, მაგრამ ცოდნისა და განათლების XX-XXI საუკუნეებში წამება, სისხლისღვრა და ძალადობა გაცილებით მეტია. საკმარისია ჩაერთოთ ტელევიზორი ანდა გადავშალოთ გაზეთი და ენახათ იმ საშინელებებს,

მონაზვნები
ეხმარებიან
სნეულენს.
შუასაუკუნეების
მინიატურა

რაც ხდება დღეს პლანეტის სხვადასხვა ადგილას. გაეროს მონაცემებით, ჩვენს დღეებში ყოველწლიურად 25 ათასი ადამიანი კვდება შიმშილისგან და ყოველწლიურად არა ნაკლებ 250 ათასი ქრისტიანი ხდება რელიგიური დევნის მსხვერპლი.

შუასაუკუნეებმა არ იცოდა ამ მასშტაბის სიკვდილიანობა. ყველაზე სასტიკმა, ესპანურმა ინკვიზიციამ თავისი

მონაზვა

პურობეკა. მხ. ე. ლეიტონი

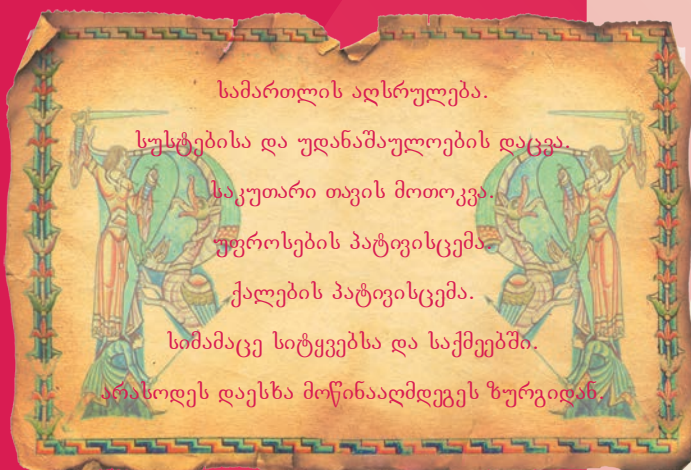
არსებობის მანძილზე კოცონზე დაწვა დაახლოებით 32 ათასი ადამიანი. ხოლო ისტორიკოსების დათვლებით მეორე მსოფლიო ომის 5 წელიწადნახევრის მანძილზე, ფაშისტებმა მოკლეს და აწამეს დაახლოებით 11 მილიონი ადამიანი. ზოგიერთი დათვლებით კიდევ უფრო მეტი. ამიტომაც უფრო სწორი იქნებოდა ამ დროსათვის გვეწოდებინა ბნელი საუკუნეები, ხოლო შუასაუკუნეებისათვის, გაცილებით მისაღები ფასეულობების ხანა.

შუასაუკუნეების დროს, როდესაც ჭირისა და ქოლერის ეპიდემიებს ათეულ ათასობით და ასეულ ათასობით ადამიანის სიცოცხლე მიჰქონდა, მხოლოდ ეკლესია იყო მშვიდობისა და მოწყალების კერა. ბერები და მონაზვნები ეპიდემიასთან ბრძოლის წინა ხაზზე იდგნენ, ხოლო ეკლესიები — მოწყალების პოვნის ერთადერთ ადგილს წარმოადგენდნენ სასტიკ გარემოში.

ქრისტიანობის ზემოქმედებით ველური მეომრები რაინდებად იქცნენ. რაინდი — არა მხოლოდ ცხენზე ამხედრებული მეომარია აბჯრითა და მონარჯვებული შუბით — ის უპირველეს ყოვლისა კეთილშობილებაა, თავგანწირვაა, დიდსულონება და მოწინააღმდეგის პატივისცემაა. რაინდები მხოლოდ ბრძოლაში მონაწილეობდნენ. მოხუცების, ქალებისა და ბავშვების მოკვლა უდიდეს სირცხვილად ითვლებოდა. რაინდებისთვის პატივი და ღირსება ოქროზე და ძალაუფლებაზე მაღლა იდგა. მაგალითად დატყვევებულ რაინდებს არასოდეს ყარაულობდნენ. თუ რაინდი ტყვედ ბარდებოდა და გამარჯვებულის მხრიდან შეწყვლების იმედი ჰქონდა, არავითარ შემთხვევაში არ გაიპარებოდა. აი ამონარიდი ღირსების რაინდული კოდექსიდან:

სამართლის აღსრულება.

სუსტებისა და უდანაშაულოების დაცვა.

საკუთარი თავის მოთოკვა.

უფროსების პატივისცემა.

ქალების პატივისცემა.

სიმაძავე სიტყვებსა და საქმეებს.

არასოდეს დაესხა მოწინააღმდეგეს ზურგიდან.

ცხადია, შუასაუკუნეების დრო — ჯვაროსნული ლაშქრობების დროა, რომლის დროსაც ბევრი უმსგავსობა ხდებოდა. უფრო ხშირად ეს ბინძური პოლიტიკა იყო. ასეთ ლაშქრობებში ძალიან ბევრი ნაძირალა მონაწილეობდა, მაგრამ მონაწილეთა უმრავლესობის მიზანი მთლიანად რელიგიური ხასიათის გახლდათ — მიეღწიათ და გაეთავისუფლებინათ წმინდა მიწები.

თუმცა ამგვარი მიზანი არანაირად არ შეესაბამება ჩვენი მოძღვრის — იესოს სახარებისეულ ნორმებს. იგი ნებას არ იძლეოდა სამხედრო მეთოდებით დანერგილიყო ჭეშმარიტება. საქმე

რაინდების შერკინება. შუასაუკუნეების მინიატურა

იმში იყო, რომ შუასაუკუნეების ქრისტიანობას დაეწყვებული ჰქონდა ადრეული ეკლესიის ცხოვრების წესი. ჯვაროსნულმა ლაშქრობებმა სამარცხვინო კვალი დატოვა ეკლესიის ისტორიაში. კიდევ უფრო საშინელი ლაქა გამოდგა ინკვიზიცია — მცდელობა განეწმიდათ ეკლესია ე. წ. ერეტიკოსებისგან, პრაქტიკულად კი — ყველასგან, ვინც მიუღებელი იყო საეკლესიო ხელისუფლებისათვის.

რატომ დაუშვა უფალმა ეს ყოველივე? შეიძლება იმიტომ, რომ თავისი მიმდევრებისთვის ეჩვენებინა ამქვეყნიური წარმოდგენების სიყალბე სამართლიანობასთან დაკავშირებით, იმიტომ, რომ მათ აღექვათ და მიეღოთ მთაზე ქადაგების მაღალი იდეალები.

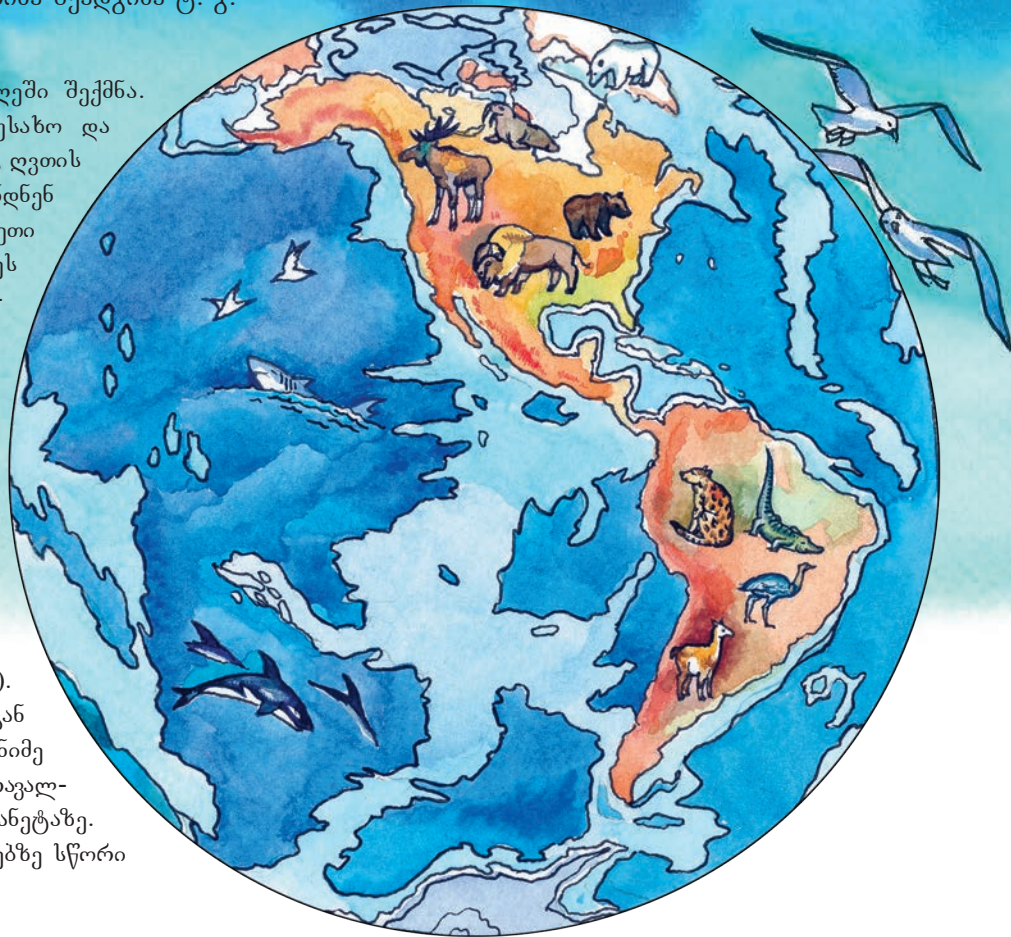
რამდენად კარგად იხსნობ ჩვენი

ვიქტორინა

ვიქტორინა შეადგინა ტ. გ.

ღმერთმა ჩვენი მსოფლიო ექვს დღეში შექმნა. თავდაპირველად დედამიწა იყო „უსახო და უდაბური“ (დაბ. 1:2), მაგრამ შემდეგ, ღვთის ნათქვამი სიტყვის თანახმად გაჩნდნენ მასზე ზღვები და ოკეანეები, ხმელეთი — ტყეებითა და მთებით. მესხეთე დღეს უფალმა შექმნა თევზები და ფრინველები. „აკურთხა ღმერთმა ისინი და თქვა: „მოშენდით და იმრავლეთ, და გაავსეთ ზღვის წყლები, და ფრინველმა იმრავლოს მიწაზე“ (მუხ. 22). ბოლო, მეექვსე დღეს „შექმნა ღმერთმა მხეცნი მიწისა თავ-თავისი სახისდა მიხედვით, და პირუტყვი თავ-თავისი სახისდა მიხედვით, და ქვემძრომი თავ-თავისი სახისდა მიხედვით. და დაინახა ღმერთმა, რომ ეს კარგი იყო (მუხ. 25).

მართლაც მშვენიერია ღმერთისგან შექმნილი ეს მსოფლიო! აი რამდენიმე მაგალითი, როგორი მდიდარი და მრავალფეროვანია ცხოველთა სამყარო პლანეტაზე. თქვენ კი ქვემოთ დაყენებულ კითხვებზე სწორი პასუხები უნდა ამოირჩიოთ.

1. დედამიწაზე სპილოების ორი სახე არსებობს — აზიური და აფრიკული. ორივე სახეობას აქვს გრძელი ხორთუმი, თუმცა ყურები სხვადასხვა ზომის აქვთ. როგორ ფიქრობ, რომელს აქვს უფრო გრძელი ყურები?

- ა) აზიურ სპილოს
- ბ) აფრიკულ სპილოს

2. პინგვინები და თეთრი დათვები ისეთ ადგილებში ცხოვრობენ, სადაც ყოველთვის ბევრი თოვლია. გასაგებია, რომ ასეთ ადგილებზე ძნელია საკვების შოვნა. თუმცა საკითხაია, რატომ არ შეჭამეს თეთრმა დაათვებმა აქამდე ყველა პინგვინი?

- ა) იმიტომ, რომ პინგვინები უფრო მკვირცხლები არიან და მათი დაჭერა ძნელია
- ბ) იმიტომ, რომ თეთრი დათვები არ ჭამენ ხორცს
- გ) იმიტომ, რომ პინგვინები და თეთრი დათვები დედამიწის სხვადასხვა პოლუსზე ცხოვრობენ და არასოდეს ხვდებიან ერთმანეთს

3. დინოზავრები, ვეებერთელა ხერხემლიანი ცხოველები, ჩვენი დროისათვის უკვე გადაშენდნენ. მაგრამ ისინი ოდესღაც ცხოვრობდნენ დედამიწაზე. სად იქნა აღმოჩენილი დინოზავრის პირველი კარგად შენახული ჩონჩხი?

- ა) ამერიკაში
- ბ) აფრიკაში
- გ) რუსეთში

პლანეტის მსოფლიო საფაროს?

ნახატი ე. პ.

4. ავსტრალიის გერბზე გამოსახულია ამ ქვეყნის ცხოველთა სამყაროს ორი წარმომადგენელი. რომლებია ეს ცხოველები? (მცირე მინიშნება: არცერთს არ შეუძლია უკან სვლა.)

- ა) თუთიყუში და პინგვინი
- ბ) კენგურუ და ფრინველი ემუ
- გ) ჟირაფი და კოალა

5. კატისებრთა ოჯახის მსხვილი წარმომადგენლები მთელი დედამიწის ზურგზე ცხოვრობენ — ტროპიკულ ტყეებში, მთებში, უდაბნოებში. იცი, კატისებრთა ოჯახის რომელ წარმომადგენელს შეიძლება შეხვდე ციფ, თოვლიან ადგილებში?

- ა) ამურის ვეფხვს
- ბ) ავზას
- გ) ლომს

6. უფალმა თუთიყუშ არუს ძალიან მტკიცე ნისკარტი მისცა, რომლითაც მას შეუძლია გატეხოს ყველა, კირკიტი კაკალიც კი. ის იკვებება კიდევ კაკლების გულით, რაც გამოარჩევს არუს თავისი რეგიონის თუთიყუშებისგან. იცი სად ცხოვრობს არუ?

- ა) უდაბნო გობში, ჩინეთი
- ბ) ამასონის ტროპიკულ ტყეებში (სამხრეთ ამერიკა).
- გ) აფრიკულ სავანაში

7. ზამთრობით, ალიასკისა და კამჩატკის სანაპიროების, იმ ზღვის მცხოვრებლებსაც კი სცვათ, რომლებსოთვისაც ეს ადგილები მშობლიურია. ამ დროს კუზიანი ვეშაპები იქიდან უფრო თბილ წყლებში გადადიან, სადაც იბადება კიდევ მათი შთამომავლობა. იცი, სად მდებარეობს კუზიანი ვეშაპების „საბავშვო ბაღი“?

- ა) წყნარ ოკეანეში, ჰავაის ნაპირებზე
- ბ) ატლანტის ოკეანეში, ესპანეთისა და პორტუგალიის სანაპიროებზე
- გ) ინდოეთის ოკეანეში, დასავლეთ ავსტრალიასთან

**ინა ბახეაზის
კახუხაზი**

1. აფრიკულ სპილოებს. სპილოებს არ შეუძლიათ გამოეჩინათ ოფლი კანის მეშვეობით, ისე როგორც ადამიანებს. აფრიკული სპილოები ცხოვრობენ სავანების ცხელ სარტყელში და იქ, ისინი სიცხეს ვერსად დაემალებიან. ამიტომაც ოფლიანდებიან თავიანთი დიდი ყურებით, რომლებიც მისცა მათ ღმერთმა. აზიური სპილოები უკეთეს მდგომარეობაში იმყოფებიან: მათ შეუძლიათ დაემალონ სიცხეს ტყეში, ამიტომაც არ სჭირდებათ დიდი ყურები.

2. იმიტომ რომ პინგვინები და თეთრი დათვები ცხოვრობენ დედამიწის სხვადასხვა პოლუსზე (თეთრი დათვები — ჩრდილოეთში, პინგვინები კი — სამხრეთში, ანუ ანტარქტიდაში). თუმცა ორივეს ცოცხლობს. სხვათა შორის პინგვინების ყველა სახეობა არ ირჩევს ცოცხლობს. ზოგიერთი მათი თანამოძმე, პირიქით, სითბოს მოყვარულია და ცხოვრობენ აფრიკის, ახალი ზელანდიისა და ავსტრალიის სანაპიროებზე.

3. პირველი კარგად შენახული დინოზავრის ჩონჩხი ნაპოვნი იქნა შტატებში, ანუ ამერიკაში. 1858 წ. ზაფხულში. არქეოლოგმა უილიამ პარკერ ფულკმა აღმოაჩინა ის ნიუ-ჯერსიში.

4. კენგურუ და ემუ, ყველაზე დიდი ფრინველი სირაქლემას შემდეგ. მართალია ის, რომ მათ არ შეუძლიათ უკან სიარული. სწორედ ამიტომ მოხვდნენ ისინი ავსტრალიის გერბზე: ამით ქვეყანას სურს ხაზი გაუსვას, რომ არ იყურება უკან, თავისი კოლონიალური წარსულისკენ, და თავდაჯერებული მიდის წინ.

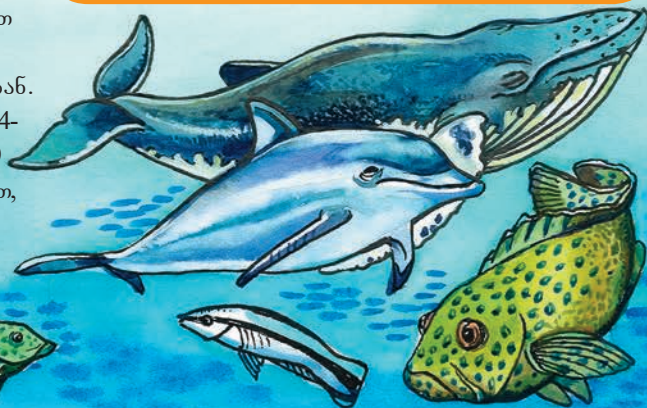

5. ამურის ვეფხვი. ეს კატისებრთა ოჯახის ყველაზე მსხვილი წარმომადგენელია, და მას არ აშინებს სასტიკი ყინვაც კი. სამწუხაროდ მისი პოპულაცია მკვეთრად მცირდება, ამიტომაც ამურის ვეფხვი შეიტანეს წითელ წიგნში, ანუ მას იცავენ განადგურებისგან. ვარაუდობენ, რომ ჩვენს დროში, რუსეთის სამხრეთ აღმოსავლეთში, მდ. ამურის სანაპიროებზე, უსურიის, ხაბაროვსკისა და ზღვის პირა მხარეებში დარჩა 400-ზე ოდნავ მეტი ამურის ვეფხვი.

6. ამაზონის ტროპიკულ ტყეებში (სამხრეთ ამერიკა). ამ ადგილებში ბევრი თუთიყუში ცხოვრობს, და ყველა ისინი იკვებებიან, ძირითადად, ხილით, ყვავილებით და ფოთლებით. ზოლო არუს საყვარელი კერძი — კაკლებს გულია. ამიტომაც მისცა მას ღმერთმა ასეტი მაგარი ნისკარტი..

7. ზამთრის დასაწყისში

კუზიანი ვეშაპები, რომლებიც ალიასკისა და კამჩატკის სანაპიროებზე ცხოვრობენ, მიემართებიან წყნარი ოკეანის თბილი წყლებისკენ, ჰავაის კუნძულების სანაპიროებისკენ, სადაც აჩენენ კიდევ თავიანთ შთამომავლობას. კუზიანი ვეშაპები ძუძუმწოვრები არიან. ზოგიერთი მათგანის ზომა 14-18 მ. აღწევს, წონა კი 30-40 ტონას. იკვებებიან კიბობებით, თევზებით და მოლუსკებით.

იოსების ძეგრი

ძმები იოსებს ცუდად მოექცნენ, ეგვიპტეში გაყიდეს. როცა მათ ქვეყანაში შიმშილი ჩამოვარდა, ისინი ჩავიდნენ ეგვიპტეში პურის საყიდლად. იოსებმა იცნო თავისი ძმები, მათ კი ვერ იცნეს ის. იოსებმა გადაწყვიტა მათი გამოცდა, აინტერესებდა შეიცვალნენ თუ არა ისინი, და დაადანაშაულა ქვეყნის დაზვერვაში. მაგრამ ძმები არწმუნებდნენ მას, რომ პატიოსანი ადამიანები იყვნენ (დაბ. 37:2-36; 41:41 - 42:11).

ე. მ.

ზარზარე ღათიშვილი 11 წლის

მისია "შუქი აღმოსავლეთში"

ს. ტ

ა. ბ. უახინა

ა. ბ.

საბავშვო ქრისტიანული ჟურნალი გამოდის 1990 წლიდან.

მთავარი რედაქტორი:

ვალდემარ ბენსელი

რედაქციის მისამართი გერმანიაში:

LICHT-IM-OSTEN, Postfach-1340, 70809-Kotmal, GERMANY.

ტან: 49 711 839908-23;

ფაქსი: 49 711 839908-4.

E-mail: ezom@lio.org

სკოლის დაწყებითი და შუა კლასების ბავშვებისათვის

ქართული გამოცემის რედაქტორი:

ლუხუმ მაისურაძე

კომპიუტერული დამუშავება:

დათო მაისურაძე, თაკო მაისურაძე

მისამართი: ქ.თელავი. დადიანის 8

ტელ: 551 22 02 60

ელ ფოსტა: lukhummaisuradze@yahoo.com

Facebook page: საბავშვო ჟურნალი „ბილიკი“

დაბეჭდილია სტამბა "სმზანში"

ISSN 1987-72 O X

UDC 0875050 (47922) ბ 676

პასუხები

ბპ. 15 გამოცანები: 1. ტომოთე. 2. დანიელი. 3. ემაუსი. 4. ელისე.

ბპ. 15 იპოვე და შეადგინე: 1. ქრისტე. 2. რებეკა. 3. იერიხონი. 4. სინაი. 5. ტაბითა. 6. ელენი. 7. აარონი. 8. ღაი. 9. სინედრიონი. 10. დავითი. 11. გალილეა. 12. აშერი. **ქრისტე აღსდგა**

ბპ. 18 რომელი პასუხია სწორი: 1. ა. 2. გ. 3. ბ. 4. ბ. 5. გ. 6. ა. 7. გ. 8. ბ.

ბპ. 24 ბიბლიური პერსონაჟები: 1. ნოე. 2. იუდა. 3. ენოქი. 4. დავითი. 5. დანიელი. 6. იაკობი. 7. ელისე. 8. ზაქე. 9. ევა. 10. ანდრია. 11. სიმონი. 12. მოსე. 13. ნავე. 14. იესე. 15. იონა. 16. ნათანი. 17. ტომოთე. 18. ლისტრა. 19. აბრაამი.

ბპ. 25 კროსვორდი: ჰორიზონტალური: 1. გეთსიმანია. 2. პეტრე. 3. იაკობი. 4. გოლიათი. 5. ნიკოდემოსი. 6. მოგვები. 7. ცეფორა. ვერტიკალური: 1. სტეფანე. 2. პილატე. 3. იოსები. 4. ანგელოზი. 5. დანიელი.

ISSN1987-720X

9 1771987 1720007